

Boekbespreking

G. Leeflang, Blauwe drukte, AGOVV, wederopstanding van een profclub. (Apeldoorn 2004) 208 blz. ill. (geen ISBN) EUR 22.00

Soms balanceren betaald-voetbalclubs op de rand van de mijnen (Fortuna), soms donderen ze van de berg af (Wageningen), en heel soms, klautert er één uit de put naar boven. Dat laatste is het geval met de Apeldoornse club AGOVV, van 1913. Van 1971 tot 2003 was de Apeldoornsche Geheel Onthouders Voetbalvereniging een amateurclub. Hoe ze vanuit het betaalde voetbal vanaf 1954 in 1971 naar de amateurs werden gedrongen, maar vooral hoe ze er in slaagden om weer profclub te worden, dat staat beschreven in dit boek.

Leeflang heeft tallozen geïnterviewd uit de voetbalclub zelf, ex-leden, politici, middenstanders en zakenlui, bondsbestuurders en fans. De interviews zijn goed, er staat veel wetenswaardigs in. Hoe je de machtige KNVB toch best onder druk kunt zetten, hoe plaatselijke politiek bepaald wordt door de rivaliteit met Go Ahead en andere clubs in de buurt. Hoe een sterspeler als Klaas-Jan Huntelaar vrijwel in zijn eentje schwing bracht in het ene jaar dat hij bij AGOVV speelde (als huurling van PSV). Dat de club erg veel te danken heeft aan het soms drieste optreden van trainer Peter Bosz. Ook lees je hoe in de begintijd van AGOVV controle werd uitgeoefend op mogelijk drankgebruik. Dat er nu al weer wilde plannen zijn voor een geheel nieuw stadion. Dat voor de officiële toelating van AGOVV als profclub er al echte hooligans waren op en rond het veld. Ja, profstatus brengt verantwoordelijkheden met zich mee.

De lange en moeizame weg omhoog uit de amateurstatus naar de profhemel brengt onvermijdelijk ruzies, opzeggingen en eeuwige vijandschappen voort. Jammer dat Leeflang de geïnterviewden amper confronteert met andere ideeën: hij laat de mensen naar mijn mening teveel aan het woord, zonder af en toe een inhoudelijke discussie aan te gaan. Voordeel is wel, dat de geïnterviewden veel vertellen, en onbevangen.

Ik hoop dat het huidige bestuur van AGOVV dit boek heel goed leest en niet alleen naar de mooie plaatjes kijkt. Per slot van rekening ging de club in 1971 failliet. Het zou nodig zijn om van die eerste ondergang een scherpe analyse te maken. We moeten er maar op vertrouwen dat de Gemeenteraad, die in 1971 verdere sub-

sidiëring blokkeerde, weet wat ze deed toen ze aan het begin van het derde millennium voor terugkeer van betaald voetbal in Apeldoorn stemde. Maar de club vertrouwde de Raad ook in 1971 toen het mis ging.

David Winner, *Zwaar leer. Van echte kerels op Engelse velden. (Amsterdam, Veen 2005) 280 blz. ill. ISBN 9020407627 EUR 19.90*

Kopen!

Dit zou genoeg zijn voor dit werk, dat op 9 februari 2005 ten doop werd gehouden in de residentie van de Engelse ambassadeur in Den Haag. De hele Hard Grasredactie was er, enkele vakantiegangers uitgezonderd, want Winner is voor de Hard Gras lezers geen onbekende. Al eerder bewees hij met zijn *Brilliant Orange* over het Nederlandse voetbal een meer dan uitstekend auteur en analyticus te zijn. Hij heeft zich nu gestort op het Engelse voetbal en dit boek getuigt daarvan. Zeker, in de pers werd de nadruk al gelegd op onanie als grondslag voor het Engelse voetbal. Maar er is meer te lezen in dit boek dan kleffe verhaaltjes alleen. We lezen over de verhouding tussen voetballers en hun fans, voetbal in de entertainmentindustrie, een fraaie vergelijking met het Italiaanse voetbal, de beleving van voetbal in het dagelijkse leven en de aandacht die voetbal krijgt op de televisie en in de kranten.

Van huis uit totaal geen journalist of voetbalschrijver heeft Winner zich door zijn originele invalshoeken leren kennen als de spiritueelste van de huidige voetbalschrijvers, alle Nederlanders inbegrepen. Ik vind het een geweldige boek. Ik kan er ook geen feitelijke recensie van maken, ik heb het inderdaad in één ruk uitgelezen, om maar eens in de termen van Winner zelf te blijven.

Winner beschrijft hoe het Engelse voetbal tot stand kwam: inderdaad omhooggeschoten en bevorderd als strijdmiddel tegen onanie. (Hoe sport een rol speelde en speelt in de Engelse (lees: niet de Britse!) maatschappij, en hij weet je heel slim daarbij mee te nemen aan de hand van verhalen en geestrijke en geestige invallen.) Verwacht geen doorlopend historisch overzicht. Winner springt door de tijd heen, en weet je zonder een lijst met jaartallen te serveren, toch historisch besef bij

te brengen. Hij schat zijn lezers hoog in, je moet wel bij de les blijven. Af en toe merk je zijn eigen sympathieën of afkeer. Afkeer van het commerciële circus rond Manchester United, waarvan hij overigens heel droog en netjes een nieuwe, niet emotionele kijk geeft op de vliegtuigramp in 1958 met de Busby Babes in Duitsland. Natuurlijk is hij geschokt, maar hij haalt voorbeelden aan van meer vliegrampen waarvan voor Nederland de ramp met de Surinaamse voetballers op Zanderij nog het meeste nabijstaat. Hij houdt van de Noord-Londense voetbalclubs, en Arsenal moet welhaast zijn favoriet zijn. Een groot voorbeeld van hem is de schrijver Nick Hornby. En passant geeft hij af op het cultureel-cynische dat veel Engelsen over zich hebben. Hij prikt weliswaar mythes door, maar doet dat berekend en berekend door er nieuwe of vergeten feiten naast te zetten. Daarnaast creëert hij zelf ook nieuwe mythes.

Winner beschrijft de mannenmaatschappij die het Engelse voetbal en eigenlijk nog steeds de hele Engelse samenleving is. Hoogte- en dieptepunten van het voetbal hebben invloed op de algemene houding in die maatschappij. Eigenlijk is de term totaal-voetbal wel van toepassing: misschien niet op het veld, maar wel daarbuiten. Voetbal in Engeland is totaal, en overweldigend.

Zwaar Leer (dat overigens anderhalve maand vóór de originele Engelse editie uitgekomen is!) wordt gesierd door een prachtige voorkant. Drie voetballers, van wie de middelste een treffende gelijkenis vertoont met de gekruisigde Christus, compleet met uitgestrekte armen en ineengestremgelde voeten, twee spelers naast hem, van wie de rechter naar de bal kijkt die zweeft boven het hoofd van de sterspeler (hier staat normaal het bordje INRI), aan de linkerkant een speler die half in de schaduw zijn hoofd wegdraait, kortom, de goede en de slechte moordenaar. Voetbal is religie in Engeland. Ja, en Winner is zijn profeet. Volg hem. Geloof in hem. Prijs zijn naam.

Nico van Horn

John Barrett, Wimbledon, Serving through time, (London 2003), 71 blz ill ISBN 0-906741-32-7

A handbook from Wimbledon Lawn Tennis Museum. En terecht. Niet alleen geeft het boek een overzicht van hoe Wimbledon eruit ziet maar ook van de bibliotheek, hoe het ook alweer met de ontwikkeling van vrouwenkleding zat, inclusief afbeeldingen van prachtige 'victorian silver tennis brooches with nets, rackets and hats'. Als we het er dan toch over hebben wat zij moest dragen (om vooral mysterieuze delen van het lichaam mysterieus te laten) dan gaan we het uiteraard ook hebben over hem. Van schoenen, petten, kleding van Bjorn Borg tot een soort van badstof gemaakte lange jas om hem warm te houden op weg naar Court 1. Een reeks accessoires van 'marking pins' en 'wimbledon tennis bag' (lijkt op een oude dokterstas met clip aan bovenkant) tot een soort van parapluhouder maar dan voor tennisrackets: The circular Lawn Tennis Racket Stand. Hoe maakt je een goede bal of tennisslaghout? Allerlei verschillende speelinstrumenten, de media, het publiek, hoe je er moet komen, de verschillende bekera, scoreborden, referees, het eerste toernooi, de regencovers, tennisgeschiedenis. Tja wat wordt er eigenlijk niet behandeld in dit boek? Bent u er geweest, dan is dit een leuk naslagwerk waarbij u ongetwijfeld nog iets nieuws te weten komt. Jammer dat het zo snel uit elkaar valt. Bent u niet geweest? Dan is dit een erg leuke kennismaking met Wimbledon. Maar het is toch iets anders om echt over de Henman Hill te lopen. Als afsluiter het gedicht A Subaltern's Love Song van John Betjeman:

Miss J. Hunter Dunn, Miss J. Hunter Dunn,
Furnish_d and burnish_d by Aldershot sun,
What strenuous singles we played after tea,
We in the tournament 'you against me!

Love-thirty, love-forty, oh! Weakness of joy,
The speed of a swallow, the grace of a boy,
With carefulest carelessness, gaily you won,
I am weak from your loveliness, Joan Hunter Dunn.

Eva Hogenbirk